Anna Falkenbergs tale ved Folketingets afslutningsdebat

Taler
Anna Falkenberg
Politiker, Sambandsflokkurin

Dato
21. maj 2025

Sted
Folketingets talerstol, Christiansborg

Tak for ordet, formand. Jeg vil gerne starte med at kvittere for statsministerens tale her tidligere i dag og særlig for budskabet om, at i Folketinget er der 179 pladser, hvor alle har deres demokratiske ret til at ytre deres mening om alle de sager, som bliver behandlet i dette høje ting.

Er man valgt til Folketinget, har man ret til at ytre sig. Der dannes alliancer på kryds og tværs, men stolen har man, og hvert folketingsmedlem har – selvfølgelig, fristes jeg næsten til at sige – ret til at stemme efter sin egen overbevisning. Det siger sig selv, at vi ikke alle sammen er enige, når vi skal stemme. Det er lidt det, demokratiet går ud på. Men uenighederne kan nogle gange være så store, at skænderier mellem folketingsmedlemmer får en ægteskabelig tvist til at ligne en bagatel.

Jeg synes ikke, det er en god idé, at det, at vi ikke er enige om alting, skal betyde, at vi bevæger os et sted hen, hvor vi skal have A- og B-medlemmer af Folketinget. Jeg har behov for at sige højt og klart, at i dette Folketing findes der ikke A- og B-medlemmer.

Men alligevel ser vi, at nogle af vores kolleger åbent eller indirekte giver udtryk for, at færøske og grønlandske medlemmer ikke bør blande sig i såkaldte indenrigspolitiske sager. Efter min mening er det et opfundet fænomen, når man kalder disse sager for indenrigspolitiske, og at opdele Folketinget i A- og B-medlemmer er et angreb på det fundament, vi bygger vores fællesskab på, både som Folketing og som rigsfællesskab.

Da Folketinget behandlede sagen om mistillid til energiminister Lars Aagaard, lød det sådan her fra en af mine kollegaer, da det stod klart, at vi nordatlantiske folketingsmedlemmer ville deltage i afstemningen, og jeg citerer:

Vi håndterer det her med indenrigspolitiske og udenrigspolitiske flertal gennem en slags uskrevne regler, men det kan godt være, at vi bliver nødt til at tage en debat og se, om vi skal have skrevet det ned, for at være mere tydelige på det.

En anden kollega udtrykte sig således:

Jeg synes, også henset til den geopolitiske situation, at regeringen grundigt bør overveje, om man vil sætte både de nordatlantiske mandater og resten af Folketinget i den her situation.

Det er altså ikke bare et spørgsmål om etikette. Det handler om forfatningsret, om demokratisk lighed og om respekt for de selvstyrende dele af riget. Ligeledes er det Færøernes og Grønlands ret at bestemme sin egen fremtid, selv om det ikke er alle folketingsmedlemmer, som vil acceptere denne præmis.

Lad os begynde med det mest åbenlyse. Grundlovens § 28 taler sit tydelige sprog:

Folketinget består af højst 179 medlemmer, hvoraf to medlemmer vælges på Færøerne og to i Grønland.

Der står ikke noget om nogen forbehold for, hvilke sager de må udtale sig om. Ergo er der ingen begrænsninger for os, som er valgt i Færøerne eller i Grønland, set i forhold til de folketingsmedlemmer, som er valgt i Nordjylland eller på Bornholm. Når færøske og grønlandske medlemmer tager ordet i denne sal, gør vi det med præcis samme mandat som enhver anden valgt repræsentant. Vi repræsenterer borgere, der er danske statsborgere, og som er en del af vores fælles forfatningsmæssige konstruktion, om man så vil det eller ej.

Jeg ved godt, at det ofte har været fremført også af min forgænger, at færøske folketingsmedlemmer bør blande sig udenom i sager, der ikke vedrører Færøerne. Det er et synspunkt, jeg gerne vil udfordre. Det lader sig simpelt hen ikke gøre at blande sig uden om i nogle sager og ikke i andre. Indenrigspolitiske sager er altså et fænomen, der er opfundet til lejligheden, måske for at gøre tingene mere pædagogiske; det skal jeg ikke kunne sige.

Alene af den grund at en person opstiller og bliver valgt ind, gør, at

vedkommende har indflydelse på den politik, der bliver ført – punktum. Så snart valgresultatet står klart på valgaftenen, bliver resultatet gjort op for at se, hvordan man kan danne et flertal, og da jeg blev valgt i 2022, tog jeg en beslutning om at støtte regeringen bestående af Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne, og det indebærer selvfølgelig, at jeg støtter regeringen, og ikke kun, når det passer mig. Jeg støtter regeringen i hele regeringsperioden, og hvorfor gør jeg det?

Det gør jeg, fordi jeg kunne se, at i forhandlingerne om regeringen kunne jeg se, at mit parti ville få noget ud af samarbejdet. Regeringen har ikke svigtet sine løfter over for mig, og derfor svigter jeg heller ikke regeringen. Så let kan det siges.

Men lad os da tale åbent om fællesskabet. Hvis der er usikkerhed om, hvordan vi samarbejder i rigsfællesskabet, så lad os tage en åben og ordentlig debat om det. Lad os gøre det med nysgerrighed og respekt, ikke med antydninger om en særlig tavshedspligt for visse medlemmer. Vi bør være stolte af, at vores Folketing rummer stemmer fra hele riget. Det gør os stærkere, og det giver os perspektiv. Vi skal ikke afvikle fællesskabet, men udvikle det.

Vi kommer ikke uden om, at der skal laves ændringer af konstruktionen. Det ved vi alle sammen. Færøerne vil agere mere selvstændigt på udenrigsområdet. Ligeledes bliver Færøerne inddraget mere og mere i forsvars- og sikkerhedspolitik, som ellers er et område, som ikke er hjemtaget ifølge hjemmestyreloven.

Sambandsflokkurin, som er det parti, jeg nu er næstformand for, vil rigsfællesskabet det bedste. Som eneste parti på Færøerne har vi offentliggjort et politisk udspil, der peger konkret på, hvordan rigsfællesskabet bør moderniseres, og med risiko for at gentage mig selv vil vi, at moderniseringen skal bygge på stordriftsfordelene og retssikkerheden i et nyt fællesskab.

Vi mener, at nogle sagsområder stadig skal være fælles områder. Her taler vi om grundloven, valutaen, kongehuset, retsvæsenet, politi, anklagemyndigheden og kriminalforsorgen. Udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitikken skal delvis være fælles områder. Den færøske del af udenrigspolitikken skal styres fra Færøerne, og vi bør ligeledes have bestemmelsesret på forsvarsområdet, når det gælder Færøerne.

Grundlaget skal findes i en ny selvstyrelov, som erstatter den gældende hjemmestyrelov. De nye faste rammer for udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitikken skal selvfølgelig bekræftes i denne lov. Derfor skal Folketingets repræsentation på Færøerne også opretholdes. Vi foreslår, at en del af de her fællesområder stadig skal være tilbage som f.eks. politi og retsvæsen, og derfor er det nødvendigt med to færøske stemmer i Folketinget.

Vi skriver i dag den 21. maj 2025, og folketingsvalget skal senest afholdes den 31. oktober 2026. Med kun halvandet år tilbage til seneste udløbsdato for denne regeringsperiode kan man ikke tænde for et program i radioen eller på tv, som beskæftiger sig med politiske gætterier, hvor der der bliver gisnet om, hvornår statsministeren trykker på knappen.

Jeg vil hverken gætte eller spørge statsministeren om, hvornår valget kommer. Ifølge nogle politiske spåmænd er det her den sidste afslutningsdebat i denne regeringsperiode. Andre gætter, spår eller vurderer, at vi får en omgang mere.

For at være på den sikre side vil jeg gerne komme med en tak for samarbejdet og en hilsen til hele regeringen og til alle Folketingets partier. Tak for det gode samarbejde og den gode samarbejdsvilje, der er, særlig i de her tider, hvor rigsfællesskabet er i en slags stormvejr. Det gælder over hele linjen. Det gælder alle partier, alle ministre og alle folketingsmedlemmer. Jeg vil også sige en stor tak til huset og sekretariaterne i huset.

Viljen til at imødekomme ønsker fra Færøerne er stor. Det mærker vi for alvor, og det gavner sammenholdet og sammenhængskraften i fællesskabet, at der er velvilje fra alle sider. Så mit sidste budskab her i dag skal være, at lad os være voksne nok til at undgå det her dagligdags fnidder mellem regering og opposition, og lad os stå sammen som et kongerige ude i verden.

Tak for ordet.

Kilde
Manuskript taget fra ft.dk med tilladelse fra udgivelse.

Kildetype
Dokumentation på online medie

Tags
Debattale, Folketingstale, Føroyskar Røður, Politisk tale

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/anna-falkenbergs-tale-ved-folketingets-afslutningsdebat2025